

Alueellinen opiskeluhuollon ohjausryhmä

Aika 10.10.2023 klo 14 – 17:00

Paikka Tietotalo, Kilpisenkatu 1, Jyväskylä, kokoustila Poliisimestari, 1.kerros

Osallistujat

x Sirkku Ingervo, teams ja

paikalla 15.40-17

Matias Lahti

x Valtteri Vääntinen

Anni Alakokko

Saara Toivonen

Juliaana Karjalainen,

x varalla Meeri Nissinen

x Liisa Ansio, poistui 15.50

x Tuija Rasinen, poistui 16.45

Ville Härtsiä, teams 14-17

x Paula Käyhkö, pj.

x Minna Harju, siht.

x Vesa Leinonen

Tuulia Kuntsi, 15.20-17

Virve Hongisto 14.35-17

x Mari Kolu

x Seppo Huhtiniemi

x Susa Rahkonen

x Riku Jurvanen

Minna Sillanpää,

x varalla Taina Saarikko

x Suvi Eskelinen 14-14.55

x Miia Sainio 14-14.55

1. Tervetuloa

Puheenjohtaja Paula Käyhkö toivotti tervetulleeksi niin paikallaolijat kuin teamsin kautta osallistujat. Hän esitteli myös tapaamisen esityslistan.

2. Edellisen kokouksen muistio

Muistio 5.9.2023 löytyy verkkosivuilta osoitteesta [Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä | Keski-Suomen hyvinvointialue \(hyvaks.fi\)](#) kohdasta Yhteistyöryhmän muistiot. Muistio hyväksyttiin.

3. Hyvinvoinnin kehittäminen oppilaitoksessa

Suvi Eskelinen, psykologian yliopistonopettaja Jyväskylän yliopiston psykologian laitokselta ja Miia Sainio, erityispedagogiikan yliopistonlehtori Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden laitokselta esittelivät jo tehtyä tutkimustaan yhteisöllisen hyvinvointityön osalta. Tutkimuksen pohjalta on kehitetty hyvinvointiosaamisen koulutukset Jyväskylän yliopistossa eli Mehis-koulutus oppilaitoksen opiskelu-
huollon tiimeille ja Hyppy!-koulutus opiskelu-
huollon psykologeille. Tavoitteena on

saada koulutukset pysyviksi koulutuksiksi ja vaihtoehtoisesti saada hankeyhteistyön kautta ed. mainittua koulutusta Keski-Suomen liiton kanssa hyvinvointialueelle.

Keskusteltiin mahdollisesta yhteistyöstä maakunnallisen opiskeluhuollon ja Jyväskylän yliopiston välillä. Hyvinvointityön tutkimus- ja kehittämishankkeen kohteena olisi yhteisöllinen opiskeluhoolto, joka olisi ennaltaehkäisevää ja kohdistuisi koko koulu yhteisöön. Sen toteuttaminen on kaikkien koulun toimijoiden vastuulla. Suvi Eskelisen ja Miia Sainion toivat esille, että oppilaiden ja opettajien hyvinvointi liittyvät toisiinsa. Koulujen henkilöstön kuvauksissa hyvinvointityö koostuu oppilaiden hyvinvoinnin edistämisestä, työyhteisön hyvinvoinnista ja yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukevasta arvopohjasta ja johtajuudesta.

Esittelijät kuvasivat yhteisöllistä hyvinvointityötä seuraavanlaisena prosessina: sitoutunut työyhteisö (työhyvinvointi ja ilmapiiri, yhteistyö ja vuorovaikutus, osallisuus), hyvinvointia edistävät toimet (opetus ja pedagogiikka, ohjelmat ja toimintamallit jne), yhteisöllinen johtaminen (jaetut arvot ja tavoitteet, resurssien suuntaaminen, työn – ja vastuunjako, hyvinvointityön seuranta.)

Suvi Eskelisen ja Miia Sainion tutkimuksen mukaan tyytyväisyydessä hyvinvointityöhön löytyy eroja koulujen välillä sekä eri henkilöstöryhmien välillä. Lisäksi eroja hyvinvointityöhön suhtautumisessa löytyy koulujen välillä, joka voi riippua työyhteisötekijöistä. Hyvinvointityön kysely voi itsessään jo toimia muutoksen käynnistäjänä. Hyvinvointityön osalta on tärkeä seurata, miten hyvinvointi näkyy arvoissa, tavoitteissa ja resurssien suuntaamisessa, miten henkilöstö on sitoutunut ja tekee yhteistyötä hyvinvoinnin edistämiseksi, miten hyvinvoinnin edistäminen näkyy toimintakulttuurissa (toiminta, tilat, aikuisten lähestyttävyyys, huoltajien huomioiminen, oppilaiden osallisuus, ulkopuoliset verkostot ja opiskeluhoitotyön integroituminen).

Hyvinvointityön kysely ja kouluterveyskysely muodostavat aineistopohjan, joita vertailemalla on tarkoitus löytää kehittämisen kohteet pidemmällä aikavälillä. Tavoitteena on kehittää mittaristosta työkalu oppilaitosten omaan käyttöön sekä auttaa tunnistamaan ajankohtaiset kehittämiskohteet. Tuloksista tulisi näkyä, miten oman oppilaitoksen hyvinvointityö suhteutuu muihin oppilaitoksiin, miten oppilaitoksen sisällä vastaukset hajaantuvat – ollaanko yksimielisiä, miten oman koulun hyvinvointityö kehittyy pidemmällä aikavälillä. Hyvinvointityön esteenä avoimissa vastauksissa on näkynyt eri ammattiryhmien arvostus ja hierarkiat kouluissa.

Esittelyn jälkeen käytiin aktiivista keskustelua yhteisöllisestä hyvinvointityöstä ja sen edistämisestä koulutuksen ja työpaikatoiminnan kautta. Keskustelussa toivottiin tutkittujen työvälaineiden saamista käytännön työhön. Haasteena nähtiin rahoituksen saaminen työlle.

Keskustelun päätteeksi päädyttiin pienemmällä kokoonpanolla jatkamaan yhteistyön kehittämistä, sillä yhteisöllisen hyvinvoinnin edistäminen on osa alueellista opiskeluholto-suunnitelmaa. Paula Käyhkö kutsuu koolle valmistelevan työryhmän Miia Sainion, Suvi Eskelisen lisäksi opiskeluholton johtotiimistä ja koulutuksen järjestäjien edustajista. Asiaan etenemiseen palataan alueellisen opiskeluholton ohjausryhmän vuoden 2024 ensimmäisessä kokouksessa. Tavoitteeksi alustavasti asetettiin yhteisöllisen hyvinvointityön kyselyn tekeminen syksyllä 2024 ja mahdollisesti asiaan liittyvien koulutusten aloittaminen vuoden 2024 aikana.

4. Opiskeluholton ajankohtaiset asiat

Susa Rahkonen kertoi opiskeluterveydenhuollon ajankohtaisista asioista. Asiakasmaksuja on yhtenäistetty opiskeluhollossa, koska niiden tulee olla samassa linjassa avosairaanhoidon maksujen kanssa. 1.10.23 alkaen sairaanhoidollisista lääkärinkäynneistä laskutetaan 3 x vuodessa. Jos ajanvarauskäynti jää perumatta, laskutetaan jatkossa näistä peruuttamattomista käynneistä ns. sakkomaksu 51,50 e. Asiasta on lähetetty tiedotteita Wilman kautta. Maksut koskevat yli 18-vuotiaita opiskelijoita.

Todettiin, että THL:n kouluterveyskyselyjen vastaukset ovat tulleet. Paula Käyhkö kertoi hyvinvointialueen tuottavan koko maakuntaa koskevan tiedotteen yhdessä viestinnän asiantuntijan Tuija Ijäksen kanssa. Kärkiteemat ovat mielenterveyden ja liikunnan sekä turvallisuuden edistäminen ja näiden osalta vastaukset käydään läpi maakunnan tasolla. Palveluihin pääsemisestä on jo tiedote jo tehty. Mari Kolu ilmaisi, että kuntakohtaisten ja oppilaitoskohtaisten kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyn osalta hyvinvointialueen palveluvastaavat ovat tukena oppilaitoksille.

Paula Käyhkö kertoi opiskeluholton johtotiimin kuntakierrosten olevan loppusuoralla. Kokonaisuutena keskustelut ovat olleet rakentavia, silmiä avaavia ja tutustumista koulutusten järjestäjiin. Kuntakierroksia tullaan jatkamaan kerran vuodessa paikalla käyden ja toinen järjestetään Teamsin välityksellä ja lisäksi aina tarvittaessa.

5. Maakunnallinen nuorisotyö Keski-Suomessa

Riku Jurvanen, alueellisen nuorisotyön koordinaattori kertoi työkentästään. Tehtävän rahoitus tulee Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta ja tehtävä jatkuu vuoden 2024 loppuun.

Riku Jurvanen avasi yleisesti nuorisotyötä, jota tehdään alle 29-vuotiaiden parissa eli lasten, nuorten tai nuorten aikuisten kanssa. Nuorisolaki määrittelee nuorisotyön tavoitteet eli sen tulee edistää nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa

sekä tukea nuorten kasvua. Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin eli niiden tulee luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja nuorisotoiminnalle palveluja, tiloja sekä tukea nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten kanssa.

Nuorisotyön osa-alueet voidaan jakaa seuraavasti: yhteisöllinen nuorisotyö on ennaltaehkäisevää (nuorisotyö vapaa-ajalla, nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa), kohdennetusta nuorisotyöstä löytyy rajapintoja hyvinvointialueelle (erityisnuorisotyö, etsivä nuorisotyö, nuorten työpajatoiminta). Lisäksi on yhteiskunnallinen nuorisotyö, joka koskee kaikkia ed. mainittuja ja joka sisältää nuoren suhdetta palvelurakenteisiin sekä palveluohjausta. Muita osa-alueita ovat nuorisopolitiikka (elinolojen parantamista) sekä nuorten osallisuus- ja vaikuttamistoiminta.

Nuorisotyön ydinosaamisalueita ovat ryhmänohjaus, ryhmädynamiikan ja ryhmän kehitysvaiheiden ymmärtäminen ja tukeminen, yhteisöllisyyden ja osallisuuden tukeminen eri menetelmillä. Esityksestä ilmeni, että nuorisotyön rahoitusmalli haastaa kuntia, sillä perustyölle rahoitus tulee nuorten määrän mukaan. Haasteena on monesti löytää kunnista henkilö, joka kehittää nuorisotyön kokonaisuutta, sillä työtä tehdään osana muuta tehtävää pienemmissä kunnissa.

Hyvinvointialueen ja nuorisotyön sekä koulujen yhteisenä ajatuksena Riku Jurvasen mielestä on, että kouluihin tarvitaan henkilö, jonka luokse on helppo mennä, löytyisi kohtaava aikuinen, jolla on aikaa, auttaisi jatkoryhmäytyksessä ja kiusaamisen ehkäisyssä sekä välituntitoiminnassa, pienryhmätoiminnassa ja teematuntien ohjaamisessa (esim. some- ja tunnetaidot). Jotta tällaista nuorisotyötä päästäisiin tekemään, tulisi sopia toiminnan koordinointi, tavoitteet, mikä olisi työnkuva koululla ja mikä on lainsäädäntöön perustuvan oppilashuollon rooli.

Nuorisotyön tekijä on itsestään selvä osa yhteisöllistä opiskelijahuoltotyöryhmää ja hänen työnsä sisältyy alueelliseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan. Työ on painottunut yläkouluille, joista 2/3 on katettuna, toisella asteella tekijöitä on vähemmän. Keskustelussa ilmeni, että pienissä kunnissa ei ole omia nuorisotyöntekijöitä, jolloin terveydenhoitajat osallistuvat yhteistyöryhmiin. Osassa kunnista toimii terveydenhoitaja ja nuorisotyöntekijä työpareina. Osana säästötoimia on nuorisotyöntekijöistä jossain luovuttu ja työ on hajautettu eri tekijöille. Korostettiin kuitenkin, että työlle on tarvetta. Osin nuorisotyötä pyritään rahoittamaan hankkeiden avulla. Puheenvuorossa todettiin pahoinvoinnin ehkäisyyn olevan keskeinen painopistealue talouden voimakkaan supistumisen aikana.

6. Alueellisen opiskeluhooltosuunnitelman viimeistely

Paula Käyhkö esitteli Keski-Suomen hyvinvointialueen opiskeluhooltosuunnitelman 2024-2025 käsittelyaikataulua päättävissä elimissä:

15.11. Keski-Suomen lasten, nuorten ja perheiden lautakunta

28.11. Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus

5.12. Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuusto.

Keski-Suomen hyvinvointialueella opiskeluhooltosuunnitelma sisältyy suunnitelmakokonaisuuteen, jossa muina osina ovat lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, neuvolasuunnitelma, mielenterveysuunnitelma, suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi, ehkäisevän työn suunnitelma sekä alueellinen hyvinvointisuunnitelma. Kaikilla ed. mainittujen suunnitelmien yhteisiä tekijöitä ovat liikunta, mielenterveys ja turvallisuus.

Käytiin lävitse keskustellen alueellisen opiskeluhooltosuunnitelman sisältöä eli tavoitteet ja keskeiset periaatteet, hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välinen yhteistyö, arviot opiskeluhooltopalvelujen kokonaistarpeesta, voimavarojen kohdentaminen, toteuttaminen ja seuranta. Lainsäädännöllinen tausta koettiin hyväksi ja kattavaksi, koska tämän osion kautta voi ilmetä koulutuksen järjestäjille lakisääteisten toimintojen puutteita, esim. toimiiko kunnassa monialainen ohjausryhmä.

Opiskeluhooltopalveluiden keskeisimmät periaatteet kuva keskustelutti erityisesti ja kuvasta päädyttiin korostamaan seuraavia kohtia: asiakaslähtöisyyttä, monialaista yhteistyötä sekä hyvinvoivaa henkilöstöä, yhdenvertaisuutta ja ennaltaehkäisevää työtä. Lisäksi varmistetaan, että kuva ja teksti ovat linjassa toistensa kanssa. Pohdittiin mm. miten tasa-arvoiset palvelut näkyvät. Nuorten osallistumisesta suunnitelmaan kysyttiin keskustelussa ja todettiin, että opiskelijaedustajat ovat olleet mukana laadinnassa ja suunnitelma on käynyt Nuorisovaltuuston käsittelyssä.

Muiden osioiden osalta tehtiin vain pieniä muutoksia, vaikka keskustelua käytiin vilkkaasti. Toteuttamisen ja seurannan osalta keskusteltiin yhteisen koulutuksen järjestämisestä, joka voisi toteutua useamman paikkakunnan yhteistyönä eli koulutuksen järjestäjät itse järjestäisivät yhteisen koulutuksen. Lisäksi hyvinvointialueella on koulutuksia, joihin ammattilaiset voivat osallistua ja tästä esimerkkinä mainittiin Lapset puheeksi -koulutus.

7. Viestintä

Viestintään liittyviä asioita ei ollut.

8. Opiskeluhuollon palveluiden, koulutuksen järjestäjien ja muiden yhteistyötahojen yhteistyökysymykset

Käsiteltäviä yhteistyökysymyksiä ei ollut.

9. Muut asiat

a. Vuoden 2024 kokousaikataulun esitys

1. kokous 13.2.2024 klo 14-17
2. kokous 7.5.24 klo 14-17
3. kokous 10.9. klo 14-17
4. kokous 12.11.2024 klo 14-17

Paula Käyhkö esitti ed. mainitun kokousaikataulun vuodelle 2024. Keskustelun perusteella kokoontumisaikaan tehtiin muutos eli kokousaika on klo 15-18. Kokouspaikka ilmoitetaan myöhemmin kokouskutsun yhteydessä.

Vakioaiheina kokouksissa ovat koulutuksen järjestäjien ja palveluiden yhteistyökysymykset sekä muut asiat. Jyväskylän yliopiston kanssa tehtävä yhteistyö tulee jatkossa näkymään yhteisöllisen työn kehittämisessä. Lisäksi toivottiin käsiteltävän tilastotietoja palvelujen saatavuudesta, miten ne muuttuvat opiskelijamäärien muuttuessa, lasten ja nuorten näkökulmia palveluihin sekä hoito- ja asiakasketjujen käsittelyä. Seuraavan kokouksen eräänä aiheena on jatkotyöskentelystä sopiminen ja alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman toiminnallistaminen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.